

פרוטוקול מס' 18/7

מישיבת ועדת-הכנסת ביום שלישי, ט'
בשבת, תשט"ו - 1.2.1955 - בשעה 9.00

נ ד כ ח ו: ב. מינץ - סגן יו"ר הכנסת.
י. קליבנוב -

חברי הוועדה:

- ד: בר-דב-האי - היו"ר
- י. אורי
- ב. אזניה
- ע. איכילוב
- ש. בבה
- ז. בן-יעקב
- ש. גרידי
- ש. הלל
- ס. וילנר
- ק. כהנא
- א. כלפון
- ע. מימון
- א. רזיאל-נאור
- א. פרי
- ר. פלדמן
- ר. צברי
- י. ש. רוזנברג
- ס. ב. ששון

מוזמנים:

- ח. כהן - היועץ המשפטי
- נ. סלומון - עוזרת אישית ליועץ

{לסעיף ג'}

ח ס ר ו: סיף אדין אלזועבי
י. הררי
טלח חסן ח'ניפס
א. סטופ
י. רפאל

- א. סדר-היום: סיכום הדיון בענין השידורים על הכנסת וועדותיה ב"קול ישראל"
- ב. סדרי הדיון בתקניב
- ג. בקשת היועץ המ' לנשאלת חסינותו של ח'כ ז. בז'רנו
- ד. ערעורה של סיעת חרות על החלטת הנשיאות שלא להכיר בדחיפות הצ' לטה"י - (תיקון החוק למניעת הסחפנות ופרשת הגרדומים בקהיר)

2 - 3 עמ'
4 "
5 - 10 "
11 - 12 "

א. סיכום הדיון בענין השידורים על "הכנסת וועדותיה ב"קול ישראל":

היו"ר ד. בר-רב-האי: בשבוע שעבר החלטנו לקבל השבוע הצעות סיכום.

ב. אזניה:

אני מציע: ועדת-הכנסת מקבלת לתשומת-לבה את הסברותיו של השר ארן על פעולת "קול ישראל" במסירת דינים-וחשבונות על עבודת הכנסת.

א. פרי:

אני מציע: ועדת-הכנסת שוללת את הקו שבא לידי ביטוי בצו השר ארן, אשר לפיו "קול ישראל" הוא מכשיר בידי הממשלה וחיוב לשמש אותה ואת ספלגות הקואליציה בשורה ראשונה. ועדת-הכנסת מביעה את דעתה, כי "קול ישראל" כמוסד ממלכתי, צריך להיות פתוח לכל חלקי הציבור במידה שווה ועליו לשקף באופן הוגן ואובייקטיבי את דעות כל הסייעות בכנסת.

א. רזיאל-נאור:

הצעתי היא: ועדת הכנסת רוחה את סיכומי של השר ארן בנוגע לעבודת "קול ישראל". הוועדה קובעת כי "קול ישראל" הוא מוסד ממלכתי ולא ממשלתי, ועליו לשקף בבהירות את הנעשה בכנסת על כל חלקיה.

ס. וילנר:

אני מציע שלא נקבל סיכומים כלליים, אלא סיכומים הנוגעים לכל ענין וענין. הצעתי היא:

א. במסירת הצעות לסדר-היום מן הכנסת "בקול ישראל", מוסרים את שם המציע, סיעתו ותמצית דבריו.

ב. הוא הדין לגבי שאילתות, שמוסרים לגביהם את תשובת השר ב"קול ישראל";

ג. במידה שנמסרים דיונים, יש למסור את הדיונים של כל הסייעות, בלי יוצא מן הכלל.

ד. במסירת חדשות מן הכנסת אין "קול ישראל" נוקט עמדה או הערכה בזמן מסירת הידיעה;

ה. במסדר "בכנסת וועדותיה", בשעת מסירת דיון על נושא מסוים, לפי בחירת "קול ישראל", מוסרים את עמדתן של כל הסייעות.

ו. מוסרים על הצעות לסדר-היום ושאילתות, לא לפי גודל הסייעה, אלא לפי הענין הציבורי שהועלה לסדר-היום.

ז. בן-יעקב:

אני מבקש לא להצביע את כל הצעותיו של חבר-הכנסת וילנר יחד.

ט. אילנה:

אני מציע: ועדת הכנסת רושמת לפניה כי הסברותיו של השר ארן לא הניחו את דעתה. ועדת-הכנסת תובעת מן השר ארן להביא את הנהלת עניני השידור ב"קול ישראל" בעניני הכנסת ועבודתה ליתר אובייקטיביות ציבורית-מדינתית.

ה צ ב ע ו ת

בעד הצעת ב. אזניה	9	-
נגד	2	-
בעד הצעת א. פרי	5	-
נגד	8	-
בעד הצעת א. רזיאל-נאור	5	-
נגד	8	-
בעד הצעת ס. וילנר	2	-
נגד	8	-
בעד הצעת ע. איכילוב	6	-
נגד	8	-

ה ר ח ל ט

ועדת-הכנסת מקבלת לתשומת-לבה את הסברותיו של השר ארן על פעולת "קול ישראל" במסירת דינים-וחשבונות על עבודת הכנסת.

ע. איכילוב:

אני מציע להעביר אם את דעת המיעוט לשר ארן, וגם את תוצאות ההצבעה.

א. רוזיאל-נאור:

לא הייתי כאן בזמן ההצבעה נגד הצעת חבר-הכנסת אזניה. אני מבקשת להוסיף גם את קולי למתנגדים.

הי"ר ד. בר-רב-האי:

את רשאיית לבקש שיצביעו מחדש.

הצעת חבר-הכנסת איכילוב אינה צריכה ואינה יכולה לעמוד להצבעה. אני אמציא לשר ארן את הפרוטוקול של ישיבה זו, כי יש לו ענין בכך.

ע. איכילוב:

אנשי מסתפק בהודעת היושנ-ראש.

הופנתה כאן בקשה, שיש לה תקדים, להצביע מחדש על הצעת חבר-הכנסת אזניה. אני מבקש להענות לבקשה זו.

ה צ ב ע ה

ברוב של 8 קולות נגד 6 קולות הוחלט שאין להצביע מחדש.

ע. איכילוב:

היות ולא הייתי בזמן ההצבעה על הצעת חבר-הכנסת אזניה, אני מביע את דעתי נגדה, כאילו הצבעתי נגדה.

ב. מינץ - סגן יו"ר הכנסת: אתמול בבוקר במסרה ברדיו בשעה 7.00 הודעה שבעוד שעה יוצאו ברדיו קהיר להורג. רגעים מספר לאחר מכן הודיע "קול ישראל" שהוא עובר למוזיקה קלה. בזדעזעתי לשמוע את הוואלסים שנוגנו לאחר ידיעה זו. זהו חוסר טעם. אני מבקש שהוועדה תביע סודת-דוחת מדבר זה. זה לא ענין פוליטי, אבל הוא מחוסר כל טעם.

הי"ר ד. בר-רב-האי:

אני שותף להרגשתו של סגן יו"ר הכנסת בענין זה, אך אינני יכול למצוא את הקשר בין ועדת-הכנסת לבין בעיה זו. בשעת הדיון בתקציב בשבוע הבא, תנתן אפשרות למתוח ביקורת על חוסר הכשרון לפרוץ את השיגרה שבשידורים במקרים יוצאים מן הכלל. ועדת הכנסת אינה דנה על שאלות השידור ב"קול ישראל" בכלל. שאלה זו יכולה לעמוד לדיון בכל ועדה אחרת באותה מידה כמו בוועדת הכנסת.

ע. איכילוב:

אנו יכולים לדבר בענין זה בשעת הדיון הכללי בתקציב. שנית, לא נראה לי שיש לדבר על נקודה זו במליאת הכנסת. טענתי היא שונה מזו של חבר-הכנסת מינץ. אתמול בשעה 13.35 (לא בשעה 7.00 בבוקר) הודיע "קול ישראל" ששני נידוני קהיר הועלו הן בקר לגרדום. אחרי זה באה הודעה שבשעה 16.00 ימסור ראש הממשלה הודעה בכנסת וב-16.45 תשודרנה נעימות מוזיקליות קלות.

אני רוצה שאנשי "קול ישראל" יידעו שהדבר הזה הוא חסר-טעם וכי הדברים שנשמעו צרמו את אזני השומעים.

ב. אזניה:

יו"ר הוועדה ימסור לשר ארן שהעידו את תשומת-לבן בכאב למקרה זה ומבקשים מסנו להעיר על-כך לאחראיים.

הי"ר ד. בר-רב-האי:

אני מוכן לעשות זאת.

ב. סדרי הדיון בתקציב:

היו"ר ד. בר-רב-האי:
עלינו לקבוע את סדרי הדיון בתקציב.
בשנה שעברה קבענו סדר מסוים שלפיו
הוקצבו 12 שעות לדיון הכללי בהכנסות ו-24 שעות לדיון בהוצאות
לפי קבוצות משרדים. עלינו להחליט אם יש לשנות סדר זה - האם יש
מישהו המציע שינוי?

א. רזיאל-נאור:
הצעתי היא לא לחזור לסדר הקיים, אלא להחזיר
את הדיון לצורתו הראשונית; כלומר, לא לקיים
דיון לפי קבוצות משרדים, אלא דיון כללי על התקציב.

ע. איכילוב:
אני מתנגד לעמדתה של חברת-הכנסת רזיאל-נאור.
דומני שהתקדמנו לקראת סידור משביע רצון
כדיון זה, אם כי טרם הגענו לשיא השלימות.

אני רק מציע, היות ונוסף משרד חדש, שלא
דנו בו כלל - מינהל ההסברה - שיוקצבו מספר שעות נוספות, כדי לאפשר
דיון בתקציבו.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
הדבר הזה הועלה כהצעה לסדר-היום בכנסת
והממשלה הודיעה שאינה מתנגדת לדיון.
יו"ר הישיבה הודיע אז שהענין יובא לדיון או באופן נפרד או במסגרת
הכללית של הדיון בתקציב. אני מציע להוסיף לקבוצה הכוללת את משרד
ראש הממשלה, ושלה נקבעו בשנה החולפת שש שעות וחצי, עוד שעתיים, כדי
שאפשר יהיה להקדיש את הזמן לדיון במינהל ההסברה.

ע. איכילוב:
אני מקבל את הצעת היושב-ראש.

א. פרי:
אני מוכן לתמוך בהצעתה של חברת-הכנסת
נאור. אני מציע להגדיל את מספר השעות
המוקדש לוויכוח כללי. אני מציע 20 שעות.

ה צ ב ע ה

ברוב קולות נדחתה הצעת חברת-הכנסת
רזיאל-נאור.

ברוב של 8 קולות נגד 6 קולות נדחתה
הצעת חברת-הכנסת פרי.

ה ו ח ל ט

לא לשנות את סדרי הדיון בתקציב כפי
שנקבעו בשנה שעברה, אולם להוסיף עוד
שעתיים לדיון בתקציב משרד ראש הממשלה,
כדי לאפשר דיון גם במינהל ההסברה.

ג. בקשת היועץ המשפטי לנטילת חסינותו של ח"כ ש. בז'רנו:

הי"ר ד. בר-רב-האי:

בשבוע שעבר קראתי בפניכם את בקשתו של היועץ המשפטי להסיר חסינותו של ח"כ בז'רנו. דחינו

את הדיון בבקשה זו להיום.

ס. וילנר:

הוועדה קבעה כלל במקרים קודמים, שגם אם חבר-כנסת בעצמו מבקש להסיר את חסינותו, אין הדבר הזה קובע ואין הוא מחייב את הכנסת להענות לבקשת היועץ המשפטי.

אני מתנגד למגמה למקשה לדון את החסינות מחברי-הכנסת את החסינות על כל דבר של מה בכך. אם נקבל את ההנחה שהיועץ המשפטי מגיש בקשה לנטילת חסינות על כל ענין, מתוך ידיעה שהוועדה תענה לבקשתו - אין כלל צורך בחסינות.

המקרה הנדון הוא קיצוני ביותר. חבר-כנסת נסע מספר קילומטרים יותר משצריך ומותר - ובגלל זה מבקשים ליטול חסינותו - זוהי פדנטיות יתרה. דבר כזה רק מוריד את כבודו של הכנסת ואת כבודו של המוסד של היועץ המשפטי.

הענין הזה אינו ראוי אפילו לדיון. אם הדבר הזה יתקבל אינני יודע מי ישאר בכנסת עם חסינות. אם אני אחצה את הרחוב שלא בסדר, היועץ המשפטי יוכל לדרוש את הסרת חסינותו כדי להעמידני לדשן על-כך. אני מתנגד לכך אם ירצו להסיר את חסינותי לשם דבר כזה.

אני מציע לדחות את בקשתו של היועץ המשפטי ולא ליצור תקדימים, שיאפשרו ליועץ המשפטי לעסוק בדברים שאינם חשובים.

א. פרי:

לכאורה הענין שהציגו כאן הוא פשוט ביותר ואפשר היה לאמר, כמקשאר היו"ר: מה יש פה לדון? נצביע. איש מאתנו אינו מפקפק בזה שפה היתה עבירה מצד חבר כנסת. אי-אפשר גם לאמר שיש כאן חשש של ענין פוליטי. וגם חבר-הכנסת בעצמו מסכים להסרת החסינות. אף על פי כן הענין אינו פשוט ונראה לי כסורכב. זה מחייב דיון רציני ביותר בוועדת-הכנסת.

אומרים לנו שחבר-הכנסת בז'רנו הסכים. אילו היה הענין בוגע לכל אחד מאתנו, תגובתו לא היתה שונה מבחינה אישית, מתגובתו של חבר-הכנסת בז'רנו. וחבר-הכנסת בז'רנו נהג באופן הוגן, כפי שאדם צריך לנהוג במקרה הנדון. אבל בשאלת השאלה, אם אחרי כל אלה, אנו צריכים לסמוך את ידינו על תביעתו של היועץ המשפטי ועל הסכמתו של חבר-הכנסת בז'רנו.

יש מהלכין לדעה - ואני חושב שנותנים במכוון מהלכין לדעה - שחבר-הכנסת יופיע בפני הציבור כאילו אינו בשר ודם, שיש חברי-כנסת כאלה שסבורים שלהם מותר לחטוא ולעבור עבירה ללא משפט, ושחברי כנסת הם מראש מועדים להשתמש בחסינות כדי לחפות ולהגן על עבירות שהם רוצים לפשוט. יש כאלה הרוצים בכוונה תחילה ליצור דעה כזאת בציבור ויש אנשים תמימים שנגררים אחרי זה.

לדעתי אין לחבר-הכנסת זכויות-יתר (הי"ר):

אני דוקא טוען שיש לו זכויות-יתר, אבל עליו להשתמש בהן בהגיון. אינני חושב שיש איזה חבר-כנסת שסבור שהוא יכול לעבור עבירה ולא יועמד לדין עליה.

התקפיד שעומד לפנינו אינו לערער את מעמדו של חבר-הכנסת ואת מעמדה של הכנסת. אנחנו דמוקרטיה צעירה ועלינו להשריש את המושגים של הדמוקרטיה בקרב העם; אנו צריכים גם להשריש בקרבנו את ההערכה למעמדה הרם של הכנסת ולמעמדו הרם של חבר-כנסת, שאין לזלזל בו ואין לפגוע בו בדברים בטלים. מעמדו של הפרלמנטריזם הישראלי עדיין אינו מושדש ומוצק ויכולות להיות רוחות מצויות שיכולות לערער את הבניין הזה שאנחנו רק מתחילים בהקמתו.

בקשת היועץ המשפטי
לנטילת חסינות מאכ
בז'רנו

א. פרי: נשאלת שאלה מבחינה ציבורית ופוליטית: במה אנחנו צריכים להיות מעוניינים, ובמה צריך להיות מעוניין היועץ המשפטי של הממשלה? אם היועץ המשפטי של הממשלה ידון לפי אות החוק, הוא צריך הפעם לקבל פרס, כי הוא עומד על משטר החוק והמשפט; ואם חבר-הכנסת בז'רנו נתפס בקלקלתו ועבר את המהירות המותרת - הוא מבקש להעמיד לדין. שמעתי שהיועץ המשפטי אמר בשידור ב"קול ישראל" שהוא יתפס חבר-כנסת על כל עבירה קלה כחמורה, ויתבע את הסרת חסינותו לשם כך. בכל זאת צריך היועץ המשפטי לשקול שיקולים יותר ציבוריים-פוליטיים מכפי שהוא שקל הפעם. האם הוא צריך לשיש אל אותם היצדים שמטופחים באופן מלאכותי בקרב הציבור ולהטיל את חבר-הכנסת טרף לציבור? כאילו רוצה להוכיח שחבר-הכנסת הוא עבריין בדרך-כלל ואינו משמש דוגמא טובה לציבור.

יש צורך בכל ענין - גם בענין זה - בשיקול דעת ציבורי יותר יסודי. לא היה צורך להגיש תביעה להסרת החסינות. זה אינו משמש את הצדק ואת המושגים של צדק שאנחנו רוצים להעלות אותם בקרב הציבור. אם הדבר אפשרי, אני מציע ליועץ המשפטי לחזור בו מתביעתו בענין הסרת החסינות.

אם הדבר הזה לא ייעשה, אני הייתי קורא לכל חברי הוועדה שלא ייענו לתביעתו של היועץ המשפטי. אפילו אדע שאהיה במיעוט לא אתן ידי לכך. אינני רואה כאן ענין פוליטי, אבל אני רואה גישה מוטעית לחללשן, שהיועץ המשפטי נתפש לענין זה. ועדת-הכנסת אינה צריכה לאשר זאת.

אני מציע לא לאשר את בקשת היועץ המשפטי. יחד עם זאת אני מציע שוועדת הכנסת או הנשיאות תפנה לכל חברי-הכנסת ותמסור להם שהענין צדק ושהיא מביעה את דעתה ומעירה להם שחברי-כנסת צריכים לשמש דוגמא בשמירת החוק והסדר, ובזה לעבור לסדר-היום.

א. רוזיאל-באור:

ברצוני לשאול את היועץ המשפטי: שמעתי כאן הערות שכאשר חבר-הכנסת מסכן את עצמו או אשמה יותר קלה, אבל כאשר הוא מסכן חייה אחרים, האשמה יותר כבדה. תקדים היה בדברי ימי הכנסת: היתה תאונת דרכים חמורה מאד שתורה לאל נסתיימה בשלום והיא עלולה היתה להעמיד בסכנת מות 3 מחברי-הכנסת. אני יודעת את הענין מקרוב, משום שאני במקרה הייתי במכונית שנסעה אחריהם והגשתי להם עזרה ראשונה. אם אינני טועה, במסרה הודעה בוועדת הכנסת, או שנמסרה הודעה כזאת לעתונות ורווחה שמועה כזאת בציבור שהיועץ המשפטי ביקש ליטול חסינותו, אך יור הכנסת אמר שמכיון שכמעט וניטלה נשמתו ממנו, אין ליטול ממנו את חסינותו ולהעמידו לדין.

אם מורדים את הענין הזה לפי חומרתו - הרי זו דוגמא קלאסית של חומרה. מדוע אז נראה היה שצריך היה לעבור לסדר-היום.

ועלי להוסיף: מבחינה הומאניטרית צריך היה לעבור לסדר-היום, משום שדין היה לבלבל את מוחו של אדם שעמד על עברי פי-פחת. אך היועץ המשפטי הוא נציגו של החוק ולא של השרות ההומאניטרי. משום-מה הוא מצא לנכון ולטוב ולחיינוכי ולמאלף לעבור לסדר-היום? ומשום-מה הוא מביא לנו עתה מקרה זה? קודם היה ענין מטבע; השני היה מקרה של אדם שדרס אדם, ויש תקדימים בכל העולם שמעמידים חברי פרלמנט לדין בגלל נהיגה מרושלת. זו הזדמנות להוכיח שאפשר ליטול את חסינותו של חבר-הכנסת.

גם דבריו של חבר-הכנסת פרי מובנים לי. בלי כל ספק קיים כאן הרעיון להוקיע את חברי-הכנסת ולהוכיח שלא רק בני-האדם מחולקים לשנים, לטובים ולרעים, אלא גם חברי-הכנסת מחולקים לשנים, לטובים ולרעים; והטובים הם מצד אחד והגרועים מצד שני. אך אני מוציאה את זה. אני רק שואלת את היועץ המשפטי ומבקשת להבין מה ההטברה ומה המגמה.

א. רוזיאל-נאור:

אני רוצה לשאול עוד דבר: בהיותי בכנסת הראשונה בסעתי באוטובוס שהתנגש במכונית ונהג המכונית שנסענו בה נהג בסדר גמור. הוא ביקש מן הנוסעים עדות והם היסטו, עד אשר אמרתי שאני מוכנה להעיד ואז נמצאו עוד מתנדבים להעיד. חכיתי שנה וחודש עד שנקראתי לבית-המשפט בהתאם לפרוצדורה הנהוגה לגבי חברי-כנסת. אני מעריכה שזהו בערך הקצב שבו נערכים המשפטים בגלל העומס הרב. אם כן, מה בוער כאן? הכנסת הזאת עומדת לסיים את תקופת כהונתה בעוד זמן קצר, ואז אפשר יהיה להעמיד את חבר-הכנסת בז'רנו לדין?

ע. איכילוב:

חבר-הכנסת פרי העלה שאלה רצינית וייתכן שקשה להתעלם ממנה. אך לי נראה שיש לאשר את בקשתו של היועץ המשפטי ואסביר מדוע.

לפני שבועות מספר התנהל בכנסת דיון בצול על בעיות התאונות בדרכים בארץ. רוב חברי-הכנסת דיברו על המכוניות והנהגים יותר משדיברו על הרכבת. לכן, אם באה תלונה של המשטרה שחבר הכנסת אינו חולק עליה (הינ'ר: אין במכתבו הודאה באשמה; הוא אומר שאיננו מתנגד שיועמד לדין). בשעה שכולנו מדברים על תאונות בדרכים ועל מניעתן, לא ייתכן לדחות פניה של היועץ המשפטי לאפשר לו להעמיד לדין חבר-כנסת שעבר עבירה חנועה.

משום-כך אני מציע לאשר את בקשתו של היועץ המשפטי. אין כאן ענין סיעתי. המשטרה היא הקובעת אם העבירה היא חמורה עד כדי הבאת העובר אותה לדין. היה לי מקרה שנסעתי במהירות מופרזת, ולאחר שהוכחתי למשטרה שאלולא נהגתי כך, הייתי גורם יותר נזק, קאבלה המשטרה את טענתי. היועץ המשפטי פועל לאחר שהוא מקבל את החיק מן המשטרה.

דבריו של חבר-הכנסת פרי הם חשובים מאד בקשר עם המושג של חסינות, אך אני מציע לא לקשור את דבריו לענין זה.

ד. צברי:

לי נראה שדוקא הגישה של חברי-הכנסת וילנר ופרי היא היוצרת את האוירה שלחברי הכנסת מותר לעבור עבירות, בשעה שלאחר אחר אסור הדבר. ואין הנדל בין עבירה קלה או חמורה. כל אורח טובא לדין על עבירה קלה או חמורה, ובית-המשפט קובע את מידת העונש לפי חומרת העבירה. כשם שמעמידים לדין את מנהל משרד ראש הממשלה על בגידה במהירות מופרזת, כך צריך גם חבר-כנסת ליתן את הדין על מעשה כזה.

אני גורסת את דבריו של חבר-הכנסת איכילוב שמשום שרנו בעניני תאונות דרכים יש להענות לבקשה זו. הדבר הזה מדגיש את הצורך, אך לא הוא הקובע. אין לחבר-הכנסת זכות לעבור את החוק. פהיגה מהירה מותרת רק למגן דוד אדום ומכבי אש משום שהם נוסעים להציל נפשות. אבל חבר-הכנסת אינו רשאי לזה, כי אין בנטיעתו המהירה משום פיקוח נפש. להיפך, פיקוח הנפש הוא בנטיעה זהירה.

אני מציע להענות לבקשתו של היועץ המשפטי ולהסיר את חסינותו של חבר-הכנסת בז'רנו.

ע. סימון:

כל זמן שנדון בעניני חסינות אחזור על דעתי, אם כי לא אחדש דבר. עד היום לא הוברר לי מדוע נמצא חבר-הכנסת בשריון של חסינות שמאפשר לעשות כל מה שהוא רוצה, מבלי שיצטרך ליתן את הדין על-כך. החסינות אינה צריכה להגן על חברי הכנסת בענינים פליליים. הגיעה השעה שנבטל את ענין החסינות.

ס. ב. ששון:

דעתי היא קיצונית כשל חברת-הכנסת מימון.

אינני יודע מי מעוניין במדינה זו לבייש את חברי-הכנסת ולזלזל בכבודה של הכנסת. אני בא במגע עם עולים חדשים שיש להם רגש של כבוד והערכה לחברי-הכנסת ולכנסת. אבל לא כן אצל הוותיקים. אינני יודע מי מפיץ בציבור את הדעה שחברי-הכנסת הם חברי-כנסת ביום ועבריניים בלילה. אינני יודע מי מעוניין בכך.

יחד עם זאת, אינני יודע כיצד יכולה ועדת הכנסת לסרב לבקשתו של היועץ המשפטי לאחר שהוא פנה אליה. אם הוועדה היא בדעה שאין כאן עניין פוליטי, היא חייבת להענות לבקשתו של היועץ המשפטי.

י. אורי:

תלמיד חכם אסור שיטולו רבב על בגדו, ועל מצפונו על אחת כמה וכמה. צורך היועץ המשפטי אם הוא אומר שהוא יבקש נטילת חסינותו של כל חבר-כנסת על עבירה קלה כחמורה, בדיוק כפי שהוא תובע לדין כל אזרח אחר.

אצלנו קיים הנוהג "איש כי יחטא... נשיא כי יחטא..." ואנחנו גורסים: מפני שהוא נשיא - יחטא. ולא כך צריך להיות.

אינני יודע מה היה עם דוד הכהן. אני לא קיבלתי את ההנחה שהוא לא צריך לעמוד למשפט. (א. רזיאל-נאור: מדוע לא הזעקתם אז את העם בשער? מדוע נדם קולכם? עקביות - עד הסוף) לא הייתי חבר-הכנסת אז.

זה המקרה השלישי שמונא אלינו, שחבר-הכנסת מצטרף לבקשתו של היועץ המשפטי, ואני רוצה שנקבע נוהג זה כתקדים.

י. ש. רוזנברג:

אין להסתמך כאן על זה שחבר-הכנסת בעצמו מבקש להסיר את החסינות. אנו חייבים לשמור על חוק החסינות כשם שאנחנו חייבים לשמור על יתר החוקים. לכן, אם חבר הכנסת רוצה להפוך את חוק החסינות - איננו צריכים לתת יד לכך. לדעתי, אין לשאול כלל את דעתו של חבר-הכנסת שאת חסינותו מבקשים להסיר, משום שאם הוא מבקש לבטל את החסינות, הוא מעמיד את הוועדה במצב לא נוח. חבר-הכנסת נמצא על-פי-רוב במצב כזה שהוא צריך להצטרף לבקשתו של היועץ המשפטי, אחרת הוא מעמיד את עצמו באור לא נכון. פעם המצפון הוא שדוחפו לכך - כשם שהיה במקרה של חבר-הכנסת לביא, ופעם דעת הציבור היא שתובעת זאת ממנו. אבל בדרך-כלל לא צריכה דעתו של החבר להשפיע על הוועדה.

יש ארצות שבהן לא קיים חוק חסינות. למשל, בארצות הברית. ובכל זאת דומני שרק במקרים נדירים מאד מעמידים חברי פרלמנט לדין על עבירות מסוג זה. אין זה לכבודה של הכנסת.

מתעוררת שאלה נוספת: יתקל להיות מקרה שחבר כנסת אינו מסכים לדעת המשטרה שהוא עבר עבירת תנועה, או יכול להיות שהמשטרה פועלת על סמך תלונה שקיבלה ממישהו, מבלי שהיא בעצמה היתה עדה לכך, - והעניין מגיע לוועדת הכנסת ולכנסת, ולבסוף מתברר שאין בכך כלום. או, אם יבהיגו כאן את הנוהג שלפיו שוטרי התנועה גובים בעצמם את הקנס, לא יהיה הדבר נוח לחבר-הכנסת להודות שהוא עבר עבירה, ואז יאלץ השוטרי להעביר את התביעה למשטרה והיועץ המשפטי ושוב תצטרך ועדת-הכנסת לדון ולהחליט; וכל זה בגלל עבירת תנועה. יש לנהוג בזהירות רבה דוק במקרים כגון אלה. ייתכן שאפשר היה לקבוע שחבר-הכנסת יכול לשלם את הקנס במקום מבלי שתגרום לכנסת ולו כל הטרחה הזאת.

מבחינה אישית לא הייתי מתנגד ואף הייתי חומך בדעתם של חברי-הכנסת אורי ומימון. אבל יש להזהר מאד בדברים אלה.

ש. בבה:

כל אחד הצביע בעד חוק החסינות משום שהוא רצה
לאפשר לחברי-הכנסת למלא את תפקידם בכנסת;
אך אין זאת אומרת שהדבר הזה מאפשר לנו להתכבד בפני מעשים שונים וקטנים.
אינני רואה כל נזק בדבר אם חבר-הכנסת בז'רנו יועמד לדין ויבוא על ענשו.
איש טאתנו לא יוכל להצביע נגד הסרת החסינות במקרה מסוג זה. ואינני
מקבל את דבריו של חבר-הכנסת ברמן שיש כאן סגמה מיוחדת. גם אינני
מקבל את דבריה של חברת-הכנסת רזיאל-נאור. אם לא נהגו נכון בענין דוד
הכהן, אין זאת אומרת שגם הפעם יש לנהוג בדרך הבלתי-נכונה.

ב. אזוביה:

אין להסנע כנראה מלחזור על עמדות-יסוד
בענינים אלה. חבר-הכנסת הוא במצב יותר
גרוע מאזרח רגיל, מפני שהפרוץ קטור של כל המוסדות הציבור - בתוכם גם
של מוסד התביעה - הוא יותר חזק כלפיו.

שנית, ענין החסינות הוא חשוב מאד. אני שייך
לא לה שבאופן אישי אינני זז מענין זה, ומחשיבותו. הדמוקרטיה שלנו עוד
לא איזנה את היחסים בין הממשלה הרשות המבצעת והרשות המחוקקת ויש סכנה
גדולה של הווצרות מסורת של שיקאות כלפי הרשות המחוקקת על-ידי הרשות
המבצעת, לא רק כלפי האופוזיציה - וגם זה מספיק. זה לא צריך להיות
ואני רואה בזה ענין מצפוני עמוק. אין דמוקרטיה אמיתית אם נבחר העם
אינם מוגנים כלפי ההטרדה מצד הרשות המבצעת. לדעתי, הייתי נוהג כמו
במקרה של חבר-הכנסת לורנץ והייתי אומר שאין זה נורא אם לא יטרירו את
חבר-הכנסת לורנץ.

אבל, כאשר המדובר הוא בעבירה מיוחדת, במקופה
שאנחנו מרכזים טאמץ נגד תאונות בדרכים - הרי חבר-הכנסת צריך להגמל מאי-
הזהירות בנהיגה בדרכים בדיוק כמו כל אזרח אחר, ואף יותר מזה. בשעה
שנהגים טובאים לדין בסיטונות - לא ייתבן שחבר-הכנסת יהיה פטור מזה.

הכלל הוא לא להביא להורדת חסינות על דברים של
מה בכך, לא מפני שיש לחבר-הכנסת יותר זכויות מאשר לאזרח רגיל, אלא מפני
שיש לו חובה שהוא לא יכול לקיימה אלא אם כן יהיה מוגן בשטח זה. אבל יש
לדעת מה הם דברים של מה-בכך, וענין עבירות התנועה אצלנו אינו משתייך
לדברים של מה-בכך.

בענין המקרה שהזכירה חברת-הכנסת רזיאל-נאור -
חבל מאד שלא הייתי אז בכנסת; לא הייתי נותן לעבור על כך בשקט.

ח. כהן:

היועץ המשפטי

אני רוצה לענות לחברת-הכנסת רזיאל-נאור
על שאלתה ולמסור שוב הצהרה בחשובה לדברי
חבר-הכנסת פרי.

באשר לשאלה של חברת-הכנסת רזיאל-נאור, הרי
אני עשיתי במקרה של דוד הכהן בדיוק אותו הדבר שאני עשיתי בענין של חבר-
הכנסת בז'רנו: ברגע שקיבלתי את תיק המשטרה ומצאתי בו חוסר מספיק לכאורה
להאשמת האיש כדין על חוקי התנועה, הגשתי בקשת ליו"ר בהתאם לסעיף 13 של
חוק חסינות חברי-הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, לנטילת חסינות. בזה אני את
שלי עשיתי, ומלאכתי נגמרה. אילו הנקשה שהגשתי לנטילת החסינות מאת חבר
הכנסת בז'רנו לא היתה מסיבה זו או אחרת מוצאת את דרכה מנשיאות הכנסת לוועדה
זו או לוועדה זו לכנסת, כי אז אני לא הייתי מערער עליה. אין לי שום
מקום עמידה בענין זה. זה ענין לגופים ומוסדות אחרים. אני גומר את
מלאכתי בזאת שאני מגיש ליו"ר הכנסת בקשה לנטילת חסינות.

ח. כהן:

מלה אחת לחבר-הכנסת פרי: הודעתי פעם בהזדמנות שהופעתי בפני הוועדה הזאת, ואני חוזר על הצהרתי זו: לא בעבר ולא בעתיד אני אסקול איזה שהוא שיקול ציבורי או פוליטי או מדיני או איזה שהוא שיקול, שאיננו שיקול משפטי; אינני מכיר שיקולים אלה ואינני רוצה להכיר אותם. אם הדבר הזה אינו נוח לכם אתם צריכים לחוקק חוק שהיועץ המשפטי צריך לסקול שיקולים פוליטיים. כל עוד אין חוק - אני מסרב לסקול כד.

בשבילכם, זה ענין אחר; אני אביא בפניכם כל עבירה קלה כחמורה, פוליטית כלא-פוליטית. אתם יכולים לאסור: לא, העבירה הזאת יותר מדי קלה בשבילנו או יותר מדי פוליטית בשבילנו. זה ענינכם. אין עיני צרה בכל חבר-כנסת שלא יועמד למשפט מפני שוועדה זו לא נטלה את חסינותו. אבל אם יזדמן לי בדיוק אותו המקרה כמו של חבר-הכנסת לורנץ אפי שוב אניש בקשה לנטילת חסינות. אני לא אלמד לקח מטה שהוועדה תחליט. פה יש שני תפקידים, מחולקים: תפקידי לחוד ותפקידכם לחוד.

אני חוזר על הנקשה לנטילת החסינות.

ס. ב. ששון:
היועץ המשפטי ממלא את תפקידו לפי החוק. אבל עליו גם לסקול מה גורם יותר נזק למדינה - בקשה לנטילת חסינות מחבר-הכנסת על כל ענין פעוט, או אי-הבאתו לדין עם כל הכרוך בזה. על-כן, אם הוא גורם את תפקידו כאוטומטי, ללא כל הבחנה, מוטב שיקבל הוראות בענין זה, כי עליו לסקול תמיד אם כדאי לאבקש את נטילת החסינות או לא.

היו"ר ד. בר-רב-האי: היועץ המשפטי משאיר לנו את התפקיד לסקול מה כדאי ומה לא כדאי להביא לדין.

א. רזיאל-נאור: האם היועץ המשפטי רשאי לערער על החלטת נשיאות הכנסת שלא להעביר בקשה שלו לנטילת חסינות, לוועדת הכנסת?

ח. כהן: אין לי זכות לערער. אני רשאי - אם כי אין לי סמכות מפורשת בחוק - לחזור על הבקשה.

היו"ר ד. בר-רב-האי: אין טעם לחזור עלי ויכוח שהיה בכנסת הראשונה, בענין דוד הכהן. יו"ר הכנסת סבר אז שקיבל את ענשו במידה מספקת ואין להסיר חסינותו ולהעמידו לדין.

אני מצטרף לדעתו של חבר-הכנסת אזניה שענין החסינות הוא חלק אורגני של הדמוקרטיה שלנו, אבל אין להביאו עד כדי אבסורד. חבר-הכנסת ששון יודע ודאי שלחברי-הפרלמנט הבריטי אין כלל חסינות כזאת שלנו; שם יש רק כלל שחבר פרלמנט אינו יכול להתנע למשפט על דברים שאמר בפרלמנט. האמריקנים, לעומת, זאת אינם צריכים לשמש לנו דוגמא בענין זה. אני מעמיד את בקשת היועץ המשפטי להצבעה.

ה צ ב ע ה

ברוב של 7 קולות נגד 3 קולות -
אמורה בקשה של היועץ המשפטי.

ה ר ח ל ט

לאחר שהוועדה דנה בבקשתו של היועץ המשפטי לממשלה ליטול חסינותו של חבר-הכנסת שמעון בז'רנו לפי סעיף 13 לחוק חסינות חברי-הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם תשי"א - 1951, לגבי האשמות המפורטות בבקשתו של היועץ המשפטי - החליטה הוועדה להמליץ בפני מליאת הכנסת ליטול ממנו את חסינות לגבי האשמות הנ"ל.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

האם אפשר להניח שלא יתקיים דיון בעניין זה במליאת הכנסת?

א. רוזיאל-נאור:

איננו יכולים לאמר דבר מראש.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

הדיון יהיה כמו בהסתייגויות. כל מסתייג יקבל 5 דקות להנמקת הסתייגותו, ויו"ר הוועדה ישיב.

ד. ערעורה של טיעת חרות על החלטת הנשיאות שלא להכיר בדחיפות הצעותיה לסדר-היום - א. בענין הצעת תיקון לחוק למניעת הסתננות. ב. בפרשת הגרדומים בקהיר:

א. רוזיאל-נאור:

הגשנו השבוע 2 הצעות לסדר-היום וביקשנו את הנשיאות להכיר בדחיפותן. לפי הסדר הכרונוולוגי ההצעה הראשונה היתה של הצעת חוק למניעת הסתננות. השם המדויק אינו כך, אך אני מקצרת אותו. הצעה זו הוגשה על-ידינו באמצע חודש אב, והיא מונחת ומונחת. היו הבטחות להקדים את הדיון בה והיתה גם הצעה מקבילה של ח"כ עמי אסף.

אחמול הגשנו בקשה לנשיאות להכיר בדחיפות הבעיה וגם צרפנו בקשה טכנית למזכירות להניח את ההצעה על השולחן. לא די בזה שהנשיאות לא רצתה אחמול לדון בכלל בזה, אלא היא מצאה לנכון להורות למזכירות לא להניח את ההצעה על השולחן. עד כמה שידוע לי דבר כזה עוד לא היה בכנסת. היום קיבלנו ידיעה שהעניין יונח על השולחן. ושמעתי דעות סותרות בעניין זה. לעניין זה יש משמעות מיוחדת דוקא בימים אלה, ויש לאפשר לחברי-הכנסת שחושבים שיש לתקן את החוק, אמשיע את דעתם בעצם הימים האלה. איך אפשר מצד אחד לדבר על שלום-בית ועל כוונה של יחס כבוד, ומצד שני להעמיד אותם במצב קלם שמוכרחים להגיב עליו בדחיפות, ולא ייתכן לעבור עליו לסדר-היום.

במשך חדשים עומדת ההצעה לדון במהלך המשפט בקהיר, ונאמר שלא רצוי לדון שמה יבולל לנאשמים. אחמול במסרה הודעת ראש הממשלה. היא אינה מבטאה את כל חברי-הבית; היא אינה מבטאה גם את כל חברי סיעתו. וודאי שאינה מבטאה אותנו. יש לנו הרשות המלאה לבקש דיון. יש תקנון ולפיו דרושות חתימות. העניין הועבר לוועדת החוץ והבטחון והיא החליטה שלא יהיה דיון. ביקשנו הצעה דחופה בעניין הגרדומים בקהיר. הנשיאות דחתה את הדחיפות. זו בעיה דחופה מאד ואי-אפשר לדחות אותה לימים רחוקים אחרים. אנחנו מבקשים מאת הוועדה לאשר את 2 הערעורים האלה.

י. קליבנוב - סגן יו"ר הכנסת: בנוגע לשאלה הראשונה - אני מצטער שאינני יכול למסור כל אינפורמציה, כי לא נאתי לכאן בעניין זה. כאשר אקבל פרטים - אוכל להשיב לשאלה.

אשר לשאלה השניה - הנשיאות דנה בהצעה זו ומצאה שבנסיבות הקיימות, בשעה שמתקיים ויתקיים דיון בהצעה בוועדת החוץ והבטחון, אין בזה מן התועלת לפעמיד את העניין לדיון דחוף. אנחנו רואים הצעה זו כראויה לדיון, אך לא כהצעה דחופה.

ועדת-הכנסת
ערעור של סיעת חרות
על החלטת הנשיאות
לדחות דחיפות של
הצעות לסדר-היום

הי"ר ד. בר-רב-האי:

ההצעה הראשונה באה לתקן את החוק למניעת הסתבנויות, והיא באה לקבוע שיש עונש מוות בחוק זה. לא ידעתי שהחוק הזה הוא מקדמת-דנא. הדחיפות הופיעה אתמול. לוועדת הכנסת אין כל קשר עם הפעולה הסכנית של הנחת החוק על השולחן. לפניו אפשר לערער על החלטת הנשיאות אבל לא על מעשי המזכירות.

שתי ההצעות הנדונות לא נשללו על-ידי הנשיאות. היא רק אינה רואה אותן כדחופות.

ש. בנה:

ועדת החוץ והבטחון ממליצה לקיים את ^ללקיים דיון. הנשיאות אינה חייבת לקבל המלצה זו. כאשר עניין זה הופיע בפני ועדת החוץ והבטחון, היה רוב חברי הוועדה בעד המלצה שלא לקיים דיון בכנסת. אחר-כך הועלתה הצעה למסור הודעת, אך גם זו נדחתה, משום שטענו שהודעות רק תחלשנה את הודעת ראש הממשלה ואת העניין כולו, במקום לחזקו. הוועדה גם קיבלה שורה של הצעות בעניין זה.

הדברים האלה הם לגבי דחיפות העניין במידה שהוא נמצא בידי ועדת החוץ והבטחון. סיעה שאינה מסתפקת בזה, ושאינה לאסוף את טספר החתימות הדרוש ולדרוש דיון. אך במידה שהדברים יצאו מוועדת החוץ והבטחון, אין לה מה להוסיף.

א. רזיאל-נאור:

זה אינו נוגע לכאן.

א. פרי:

האם הנשיאות שוללת את עצם העמדת ההצעות לסדר-היום?

י. קליבנוב:

לא. היא שוללת רק את הדחיפות.

ה ו ח ל ט

לדחות את הערעורים של סיעת חרות על החלטת הנשיאות שלא להכיר בדחיפות הצעותיה לסדר-היום בעניין הצעת התיקון לחוק למניעת הסתבנויות ולפרשת הגרדומים בקהיר.

הישיבה ננעלה בשעה 11.10.

=====